

De financiële gevolgen van de verkiezingsuitslag van 26 mei 2019 voor de Vlaamse politieke partijen

Gert-Jan Put*, Jef Smulders en Bart Maddens****

*KU Leuven, Faculteit Economie en Bedrijfswetenschappen, VIVES

** KU Leuven, Faculteit Sociale Wetenschappen, Instituut voor de
Overheid

INLEIDING EN BELANGRIJKSTE RESULTATEN

In deze nota berekenen we wat de financiële gevolgen zijn van de verkiezingsuitslag van 26 mei 2019 voor de Vlaamse politieke partijen.¹ Hieronder geven we eerst weer (1) hoeveel directe overheidsinkomsten elke partij wint of verliest en (2) hoeveel door het parlement betaalde medewerkers elke partij wint of verliest. Daarna volgt de technische uitleg bij deze berekeningen.²

De belangrijkste vaststellingen kunnen als volgt worden samengevat:

- Het verkiezingsresultaat van **Vlaams Belang** weerspiegelt zich ook in de overheidsinkomsten van de partij: die stijgen tot meer dan 7,7 miljoen euro per jaar. Dat is 5,5 miljoen meer dan wat de partij tot nu toe van de overheid ontving.³
- Het personeelsbestand van Vlaams Belang in de verschillende parlementen wordt uitgebreid met bijna 70 medewerkers (die door de parlementen ter beschikking worden gesteld). Dat brengt het totaal op 87 parlementaire medewerkers.
- **N-VA** moet door haar stemmenverlies ook een deel van haar overheidsinkomsten prijsgeven. De jaarlijkse publieke inkomsten voor de partij lopen terug van 13 miljoen euro tot 10,5 miljoen euro, hetgeen nog steeds het hoogste bedrag van alle partijen is.
- Tegelijk ziet N-VA haar personeelsbestand krimpen met 25 medewerkers. Enkel CD&V verliest nog meer personeel (26 medewerkers).
- De gezamenlijke overheidsinkomsten van de drie **traditionele partijen** (CD&V, Open Vld en sp.a) nemen door de verkiezingsuitslag van 26 mei met meer dan 4 miljoen euro af. Samengeteld verliezen de partijen ook 54 medewerkers.
- **Groen** ontvangt door haar resultaat vanaf nu jaarlijks ongeveer 4,3 miljoen euro, dat is 750.000 euro meer dan voordien. De partij mag ook 13 nieuwe medewerkers aanwerven.

¹ We kijken naar N-VA, CD&V, Open Vld, sp.a, Groen en Vlaams Belang. Voor het unitaire PVDA/PTB is deze oefening te complex om op korte termijn te doen, omdat we ook rekening moeten houden met de fractietoelagen in de verschillende Franstalige deelparlementen.

² We vergelijken telkens met de directe overheidsinkomsten en het aantal betaalde medewerkers aan het einde van de legislatuur 2014-2019, en houden dus rekening met de inkrimping van een aantal fracties in Kamer en Vlaams Parlement tijdens de legislatuur.

³ Daarbij hielden we ook rekening met de stemmen voor Vlaams Belang in de Franstalige kieskringen voor de Kamer.

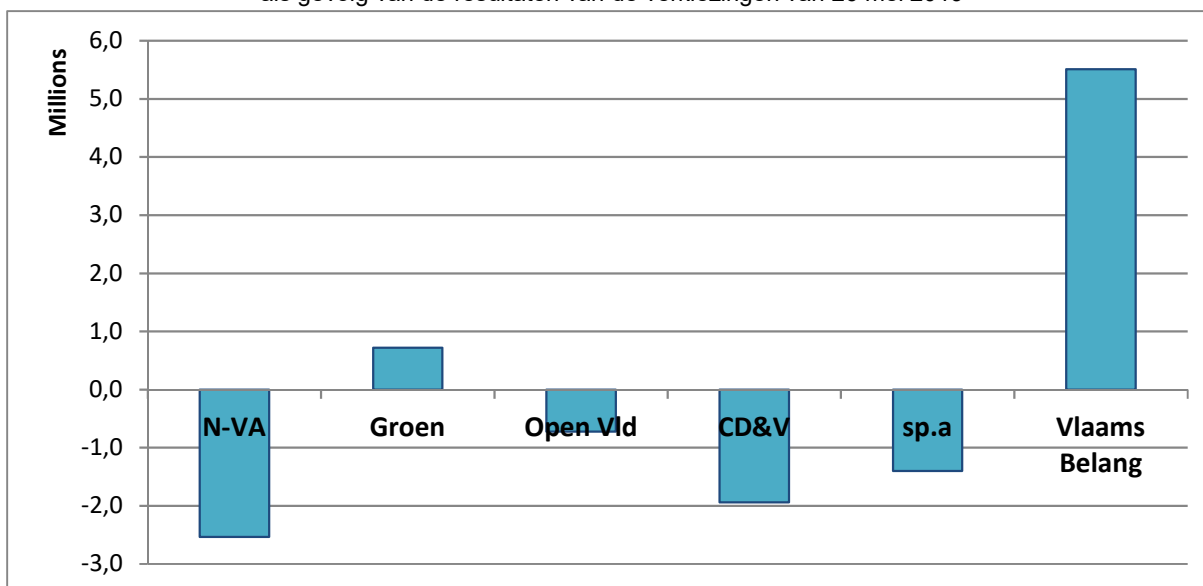
1. DIRECTE OVERHEIDSINKOMSTEN (DOTATIES EN FRACTIETOELAGEN)

In onderstaande tabel en grafiek wordt weergegeven hoeveel directe overheidsinkomsten de Vlaamse politieke partijen op jaarbasis winnen of verliezen als gevolg van de verkiezingsuitslag van 26 mei.⁴

Tabel 1: Jaarlijkse overheidsinkomsten van de Vlaamse politieke partijen, vóór en na de verkiezingen van 26 mei, en het verschil

	Overheidsinkomsten vóór 26 mei	Overheidsinkomsten na 26 mei	Vershil
N-VA	13.103.077,04	10.567.645,39	-2.535.431,65
CD&V	7.949.971,63	6.011.865,74	-1.938.105,89
Open Vld	6.376.473,76	5.656.000,87	-720.472,89
sp.a	5.923.997,45	4.525.020,09	-1.398.977,36
Groen	3.576.178,20	4.294.962,03	718.783,83
Vlaams Belang	2.272.052,67	7.784.975,39	5.512.922,72
TOTAAL	39.201.750,75	38.840.469,51	

Grafiek 1: Verschil in jaarlijkse overheidsinkomsten van de Vlaamse politieke partijen, als gevolg van de resultaten van de verkiezingen van 26 mei 2019



⁴ De overheidsinkomsten die de partijen krijgen op het provinciale niveau zijn niet inbegrepen in dit bedrag.

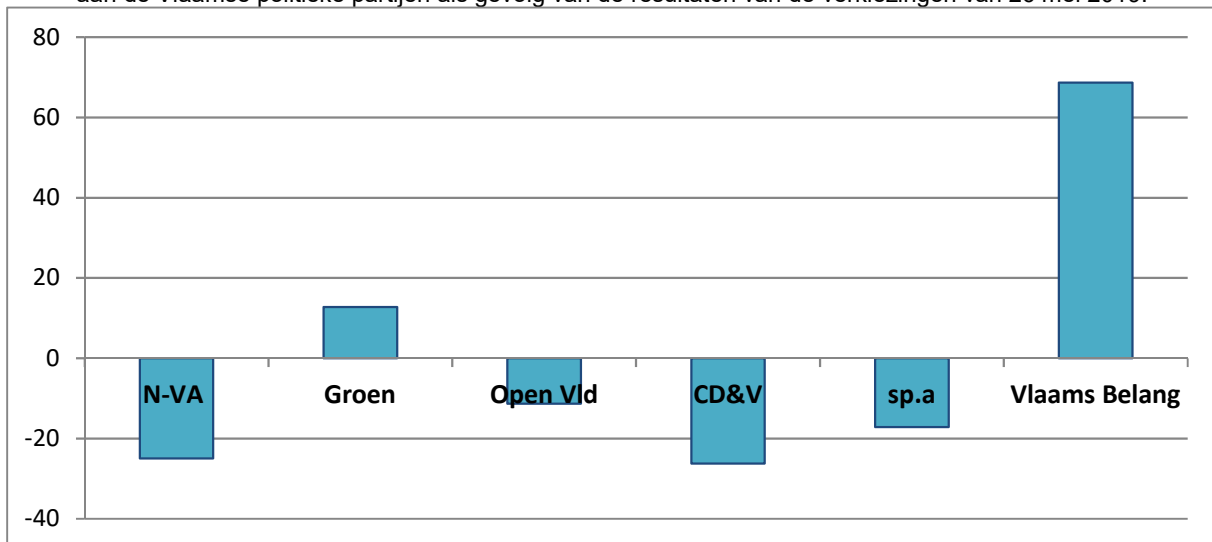
2. PERSONEEL

In onderstaande tabel en grafiek wordt weergegeven hoeveel parlementaire medewerkers (die door de verschillende parlementen ter beschikking worden gesteld) de Vlaamse politieke partijen zouden winnen of verliezen als gevolg van de verkiezingsuitslag van 26 mei.

Tabel 2: Aantal door de parlementen ter beschikking gestelde personeelsleden aan de Vlaamse politieke partijen, vóór en na de verkiezingen van 26 mei, en het verschil

	Personeelsleden vóór 26 mei	Personeelsleden na 26 mei	Vershil
N-VA	148,15	123,25	-24,90
CD&V	92,55	66,30	-26,25
Open Vld	75,60	64,30	-11,30
sp.a	68,95	51,85	-17,10
Groen	38,90	51,70	12,80
Vlaams Belang	18,50	87,20	68,70

Grafiek 2: Verschil in aantal door de parlementen ter beschikking gestelde personeelsleden aan de Vlaamse politieke partijen als gevolg van de resultaten van de verkiezingen van 26 mei 2019.



3. TECHNISCHE UITLEG

3.1 DOTATIES EN FRACTIETOELAGEN

De Vlaamse politieke partijen worden voor 82,0% gefinancierd door de overheid.⁵ Aangezien die financiering wordt berekend op basis van de electorale sterkte van de politieke partijen, heeft een verkiezingsuitslag belangrijke implicaties voor de inkomsten van de partijen.

- 59,8% van de overheidssubsidies aan de Vlaamse partijen wordt toegekend op federaal niveau (45,5% federale dotatie, 12,4% fractietoelagen Kamer en 1,9% fractietoelagen Senaat). Deze inkomsten wijzigen als gevolg van het resultaat van de federale verkiezingen.
- 30,8% van de overheidsinkomsten aan de Vlaamse partijen worden toegekend op regionaal niveau (20,4% Vlaamse dotatie en 10,3% fractietoelagen in het Vlaams Parlement, het Brussels Parlement en de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie). Ook deze inkomsten wijzigen als gevolg van het resultaat van de regionale verkiezingen.⁶

A) FEDERALE DOTATIE EN FRACTIETOELAGEN

De wettelijke bepalingen inzake de toekenning van overheidssubsidies op federaal niveau worden in onderstaande tabel samengevat.⁷

	Bedrag	Voorwaarde
Dotatie Kamer	193.245,63 euro 3,30 euro per stem	Ten minste één verkozene in de Kamer
	77.298,25 1,32 euro per stem	Ten minste één lid in de Senaat
Fractietoelagen Kamer	64.194,47 euro per lid	Fractie van ten minste vijf leden
Fractietoelagen Senaat	24.403,39 euro per lid	Fractie vertegenwoordigd in ten minste één vaste commissie
	21.618,87 euro per lid	Overige fracties

⁵ Berekend op basis van de boekhoudingen van de partijen voor het boekjaar 2017.

⁶ De overige 9,5% van de overheidssubsidies aan de Vlaamse partijen is afkomstig uit provinciale subsidies, die niet beïnvloed worden door het verkiezingsresultaat van 26 mei.

⁷ Bedragen volgens de momenteel geldende index.

In eerste instantie hebben we berekend wat de Vlaamse partijen in 2019 op federaal niveau zouden ontvangen hebben, indien voor het hele jaar nog de uitslag van de verkiezingen van 25 mei 2014 én de huidige samenstelling van de fracties geldig zouden geweest zijn.

	Stemmen Kamer	Zetels Kamer	Zetels Senaat	Dotatie	Fractie-toelagen	Totaal
N-VA	1.366.397	31	12	6.583.298,02	2.282.869,25	8.866.167,27
CD&V	783.040	17	8	3.888.188,68	1.286.533,11	5.174.721,79
Open Vld	659.571	14	5	3.317.761,90	1.020.739,53	4.338.501,43
sp.a	595.466	13	5	3.021.596,80	956.545,06	3.978.141,86
Groen	358.947	6	3	1.928.879,02	450.023,43	2.378.902,45
VI. Belang	247.738	3	2	1.415.093,44	43.237,74	1.458.331,18

Vervolgens hebben we berekend wat de Vlaamse partijen in 2019 op federaal niveau zouden ontvangen hebben, indien voor het hele jaar de uitslag van de verkiezingen van 26 mei 2019 geldig zouden geweest zijn.

	Stemmen Kamer	Zetels Kamer	Zetels Senaat	Dotatie	Fractie-toelagen	Totaal
N-VA	1.086.787	25	9	5.291.499,82	1.824.492,26	7.115.992,08
CD&V	602.520	12	5	3.054.186,28	892.350,59	3.946.536,87
Open Vld	579.334	12	5	2.947.066,96	892.350,59	3.839.417,55
sp.a	455.034	9	4	2.372.800,96	675.363,79	3.048.164,75
Groen	413.836	8	4	2.182.466,20	600.031,24	2.782.497,44
VI. Belang	810.177	18	7	4.013.506,18	1.306.832,55	5.320.338,73

In onderstaande tabel geven we ten slotte de verschillen in overheidsinkomsten op federaal niveau op jaarbasis per partij weer. Deze verschillen zijn het gevolg van de verschillen in verkiezingsresultaten tussen 2014 en 2019.

	Federale overheids-inkomsten vóór 26 mei	Federale overheids-inkomsten na 26 mei	Vershil
N-VA	8.866.167,27	7.115.992,08	-1.750.175,19
CD&V	5.174.721,79	3.946.536,87	-1.228.184,92
Open Vld	4.338.501,43	3.839.417,55	-499.083,88
sp.a	3.978.141,86	3.048.164,75	-929.977,11
Groen	2.378.902,45	2.782.497,44	403.594,99
Vlaams Belang	1.458.331,18	5.320.338,73	3.862.007,55

B) REGIONALE DOTATIE EN FRACTIETOELAGEN

De regels inzake de toekenning van overheidssubsidies op regionaal worden in onderstaande tabel samengevat.⁸

	Bedrag	Voorwaarde
Dotatie Vlaams Parlement	85.075,09 euro 2,05 euro per stem	Fractie van ten minste vijf leden
Fractietoelagen Vlaams Parlement	32.581,31 euro per lid	Fractie van ten minste drie leden
Fractietoelagen Brussel Parlement	14.898,93 euro per lid	-
Fractietoelagen Raad VGC	8.139,66 euro per lid	-

In eerste instantie hebben we berekend wat de Vlaamse partijen in 2019 op regionaal niveau zouden hebben ontvangen, moest voor het hele jaar nog de uitslag van de verkiezingen van 25 mei 2014 én de huidige samenstelling van de fracties geldig zijn geweest.

	Stemmen VP	Zetels VP	Zetels BHP	Dotatie VP	Fr.toelagen VP	Fr.toelagen BHP	Totaal
N-VA	1.339.944	41	3	2.831.960,29	1.335.833,71	69.115,77	4.236.907,72
CD&V	860.684	27	2	1.849.477,29	879.695,37	46.077,18	2.775.249,84
Open Vld	594.468	19	5	1.303.734,49	619.044,89	115.192,95	2.037.972,33
sp.a	587.903	18	3	1.290.276,24	586.463,58	69.115,77	1.945.855,59
Groen	365.782	9	3	834.928,19	293.231,79	69.115,77	1.197.275,75
VI. Belang	248.839	6	1	595.195,04	195.487,86	23.038,59	813.721,49

Vervolgens hebben we berekend wat de partijen op regionaal niveau zouden ontvangen in 2019, moest voor het hele jaar de uitslag van de verkiezingen van 26 mei 2019 geldig zijn geweest.

	Stemmen VP	Zetels VP	Zetels BHP	Dotatie VP	Fr.toelagen VP	Fr.toelagen BHP	Totaal
N-VA	1.052.252	35	3	2.242.191,69	1.140.345,85	69.115,77	3.451.653,31
CD&V	652.766	19	1	1.423.245,39	619.044,89	23.038,59	2.065.328,87
Open Vld	556.630	16	3	1.226.166,59	521.300,96	69.115,77	1.816.583,32
sp.a	438.589	13	3	984.182,54	423.557,03	69.115,77	1.476.855,34
Groen	428.696	14	4	963.901,89	456.138,34	92.154,36	1.512.194,59
VI. Belang	783.977	23	1	1.692.227,94	749.370,13	23.038,59	2.464.636,66

⁸ Bedragen volgens de momenteel geldende index.

In onderstaande tabel geven we ten slotte de verschillen in overheidsinkomsten op regionaal niveau op jaarbasis per partij weer. Deze verschillen zijn het gevolg van de verschillen in verkiezingsresultaten tussen 2014 en 2019.

	Regionale overheids-inkomsten vóór 26 mei	Regionale overheids-inkomsten na 26 mei	Vershil
N-VA	4.236.907,72	3.451.653,31	-785.254,41
CD&V	2.775.249,84	2.065.328,87	-709.920,97
Open Vld	2.037.972,33	1.816.583,32	-221.389,01
sp.a	1.945.855,59	1.476.855,34	-469.000,25
Groen	1.197.275,75	1.512.194,59	314.918,84
Vlaams Belang	813.721,49	2.464.636,66	1.650.915,17

3.2 PERSONEELSLEDEN

Hoeveel personeelsleden de fracties en fractieleden in totaal krijgen, hangt af van de grootte van de fractie.⁹ De regels die hiervoor van toepassing zijn, zowel op federaal als regionaal niveau, worden hieronder weergegeven.

In de Kamer wordt het aantal personeelsleden als volgt berekend:

- 1 administratief medewerker per fractielid
- 1,15 universitair medewerker per fractielid
- 1 medewerker voor fracties kleiner dan 10 leden – 2 medewerkers voor fracties kleiner dan 20 leden – 3 medewerkers voor fracties vanaf 20 leden
- 1 fractiesecretaris per fractie

In de Senaat wordt het aantal personeelsleden als volgt berekend:¹⁰

- 1 administratief medewerker per gecoöpteerd senator
- 1 universitair medewerker per fractielid
- 1 fractiesecretaris voor fracties vanaf 3 leden – 0,5 fractiesecretaris voor fracties met 2 leden

In het Vlaams Parlement wordt het aantal personeelsleden als volgt berekend:

- 1 administratief medewerker per fractielid
- 1 wetenschappelijk medewerker per 3 fractieleden
- 0,5 wetenschappelijk medewerker per extra 1 of 2 fractieleden
- 1 administratief medewerker per 20 leden
- 1 administratief medewerker per erkende fractie
- 1 wetenschappelijk medewerker per fractie vanaf 3 leden
- 1 fractiesecretaris per erkende fractie

In het Brussels Parlement wordt het aantal personeelsleden als volgt berekend:

- 1 administratief medewerker per fractielid
- 1 universitair medewerker per fractie
- 1 universitair medewerker per 5 fractieleden

⁹ We laten hierbij de extra medewerkers buiten beschouwing, die worden toegekend aan de parlementsleden met een speciaal mandaat, waaronder leden van het bureau of de voorzitter.

¹⁰ Daarenboven krijgen de fracties (van minstens twee leden) nog een toelage ter beschikking gesteld door de Senaat, waarvan ze gebruik kunnen maken om bijkomende fractiemedewerkers voor te stellen. Met deze toelage en de daaruit voortvloeiende extra parlementaire medewerkers wordt in deze berekeningen geen rekening gehouden.

In eerste instantie hebben we berekend hoeveel fractiemedewerkers de Vlaamse politieke partijen van de verschillende parlementen ter beschikking kregen vóór de verkiezingen van 26 mei.

	Kamer	Senaat	Vlaams Parlement	Brussels H. Parlement	Totaal
N-VA	70,65	15,00	58,50	4,00	148,15
CD&V	39,55	10,00	40,00	3,00	92,55
Open Vld	33,10	7,00	28,50	7,00	75,60
sp.a	30,95	7,00	27,00	4,00	68,95
Groen	14,90	5,00	15,00	4,00	38,90
VI. Belang	3,00	2,50	11,00	2,00	18,50

Vervolgens hebben we berekend hoeveel fractiemedewerkers de Vlaamse politieke partijen van de verschillende parlementen ter beschikking krijgen na de verkiezingen van 26 mei.

	Kamer	Senaat	Vlaams Parlement	Brussels H. Parlement	Totaal
N-VA	57,75	11,00	50,50	4,00	123,25
CD&V	28,80	7,00	28,50	2,00	66,30
Open Vld	28,80	7,00	24,50	4,00	64,30
sp.a	21,35	7,00	20,50	4,00	51,85
Groen	19,20	6,00	21,50	5,00	51,70
VI. Belang	41,70	9,00	34,50	2,00	87,20



VLAAMS INSTITUUT VOOR ECONOMIE EN SAMENLEVING
VLAMINGENSTRAAT 83 - BUS 3550
3000 LEUVEN, BELGIË



Gert-Jan Put
KU Leuven
gertjan.put@kuleuven.be
016 37 23 88



Jef Smulders
KU Leuven – Instituut voor de Overheid
jef.smulders@kuleuven.be
016 32 18 53



Bart Maddens
KU Leuven
bart.maddens@kuleuven.be
016 32 32 60

De VIVES Briefings stellen zich tot doel het debat over de economische en maatschappelijke ontwikkeling van regio's te stofferen. Dit doen ze door middel van korte bijdragen van de hand van eigen en geaffilieerde onderzoekers. De briefings zijn veelal gebaseerd op lopend fundamenteel onderzoek.

Een elektronische versie van de briefings is beschikbaar op de VIVES-website:
<https://feb.kuleuven.be/VIVES>